

FRILUFTS-INFO 1/16

26. mars 2016

Påskekrim

Lahlum, Horst, Mehlum – ja til og med Nesbø måtte vike. Nå er det spenningsserier fra det politiske miljø som er in. For oss friluftsnorder er det Regjeringas nyttgivelse som gjelder. Med den kryptiske tittelen Meld.St.18 (2015-2016) – eller som Friluftsmeldinga også heter «Friluftsliv. Kilden til helse og livskvalitet». Det var den vi bar i sekken i de seige bakkene øverst i Svartdal, opp Mimsjordalen, over Hovet til Krakset med utsikt til Gruvlene, Fyljomsnuten, Svafjell, Brattefjell og Maritsgrønuten. Kun de innvidde veit at det dreier seg om et sjeldent dokument – faktisk bare det tredje i rekken. Og mer enn 15 år siden siste forsøk. Det handler ikke om mord, men om selve kilden. Kilden til helse og livskvalitet. I potten ligger 455 milliarder. Assosiasjonene går til tidligere tiders gullgruvedrift i Svartdal. Jensen har brukt toppøkonomene i Finansdepartementet til å oppjustere verdien av et statistisk liv, og Helsedirektoratet med sine mange hundre medarbeider har kommet fram til at friluftslivets skattebilde inneholder den svimlende sum av 455 milliarder.

Spenningen sitrer i det jeg suser ned bakkene fra Hovet, forbi Hovdebekke mot Jønntjønn. Har radarparet Helgesen og Høie løst gåten og funnet ut hvordan friluftslivets enorme folkehelsepotensial skal utløses. I fullt skiutstyr, før hytta er varm, kaster jeg meg over sammendraget – røpes løsningen allerede der? Skuffet må jeg konstatere at der er det bare generelle vendinger og vage antydninger. I resignasjon rusler jeg ned til Heiåi med bøtte, skuffe og øks for å hente vann.

I st.meld.18. boks 3.1. omtales gevinsten: «Potensiell hypotetisk velferdsgevinst dersom alle som ikke oppfyller myndighetenes anbefalinger til fysisk aktivitet øker sitt fysiske aktivitetsnivå fra inaktiv til delvis aktiv, har dermed økt til 455 milliarder kroner.» I fjellheimen vest for Gaustatoppens karakteristiske vestvegg blir jeg gjennom de innledende kapitlene kjent med friluftslivets historiske tradisjoner og forankring. Enorme konsekvenser på nasjonalt nivå illustreres gjennom fargerike foto av hovedstadens ordfører og kronprinsparet – lett forkledd i friluftsklær. Spenningen bygges opp gjennom kap 4 om aktuelle problemstillinger og samfunnsmessige trender. Økt innvandring, sosiale ulikheter, teknologiutvikling, urbanisering og klimaendringer listes opp som utfordringer som må overvinnes om

milliardgevinsten i form av «potensiell hypotetisk velferdsgevinst» skal komme i de rette hender.

I st.meld.18 kap 5 tas de første grep. Regjeringsapparatet involveres i endring av lover og forskrifter. Det åpnes for sykling på stier i verneområder, og kiting og andre ikke-motoriserte ferdelsesformer blir tillatt i jakten på «potensiell hypotetisk velferdsgevinst». I denne jakta - og i skattelettens ånd - er regjeringa krystallklar på at det ikke skal innføres avgifter – ei heller i skiløyper. Med jubel fra friluftslivsorganisasjonene fremmes den ikke-motoriserte jakta på «potensiell hypotetisk velferdsgevinst» - bare forsinka av det bærende prinsipp om hensyn til naturmiljø, grunneier og andre brukere. Men det blir for spett. De store masser sykler ikke rundt i verneområder eller kaster seg ut på viddene med seilføring. Jeg sovner.

Ny dag med sol over snøkledd fjell. Stille morgen med kaffekopp og knitring fra ovnen mens hytta sakte blir varm. Kaster meg over st.meld.18, kap 6 med det skumle temaet arealer og infrastruktur. I et strategisk spill vil regjeringa videreføre arbeidet med sikring av friluftsområder og fokuserer på nærområder og strandsone. En drister seg også til å bli mer offensiv i kjøp av bebygde eiendommer.

Medlemmer i FL:

Oslo og Omland Friluftsråd, Valdres Friluftsråd, Grenland Friluftsråd, Friluftsrådet Sør, Midt-Agder Friluftsråd, Friluftsrådet for Lindesnesregionen, Lister friluftsråd, Dalane Friluftsråd, Jæren Friluftsråd, Ryfylke Friluftsråd, Friluftsrådet Vest, Bergen og Omland Friluftsråd, Sunnmøre friluftsråd, Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal, Trondheimsregionens Friluftsråd, Helgeland Friluftsråd, Polarsirkelen Friluftsråd, Salten Friluftsråd, Lofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Midt-Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Nord-Troms Friluftsråd, Finnmark Friluftsråd

Trumfkortet med Plan- og bygningsloven brukes, og i et overraskende trekk «oppfordres fylkeskommunene til å utarbeide regionale planer som sikrer ivaretagelse av større, sammenhengende naturområder for friluftsliv i fjellområdene». Framdriften sikres gjennom full støtte til DNTs og FLs stisatsing – under dekknavnet «ferdselsårer». Satsinga omfatter omtrent alle tenkelige ferdelsårer; kyststier, skogs- og fjellstier, ruter for roing og padling, skiløyper, gang- og sykkelveier, stier og turveger. Bare elvestier – med små Elvestuer til rast og overnatting for fiskere og vandrere, mangler. Det retter nok lederen i Energi- og miljøkomiteen opp i. Redselen for å gå seg vill, bl.a. på gjengrodde historiske ferdelsårer, skinner igjennom. Regjeringa vil skilte og merke – og er godt fornøyd med at blått er merkefargen i skog og langs kysten. Men bakom lurer fjellets rødt. Kanskje derfor en ikke slår fast at anbefalingene i Merkehandboka skal ligge til grunn – eller er det bare for å forvirre opposisjonen?

Gjennom disse 6 første kapitlene bygges handlingen opp mot det actionfylte aktivitetskapitlet. Mellom linjene forstår vi hvilken heroisk kamp Kunnskapsministeren har kjempa for å få inn den nasjonale målsettinga: «Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.» På solfylt rast i Silkedalen rives jeg med av regjeringas optimistiske omtale av hvordan hele befolkningen skal aktiviseres gjennom oppturer, friluftsskoler, frisklivssentraler og naturlosturer. Med mottoet «Klart det går» skal alle bli «Aktiv i friluft» i all sin tid gjennom «Aktiv i 100». Tomme bygg - som følge av at alle er ute, leiker, lærer og blir friske i friluft - skal gjøres om til utstyrssentraler der alle kan låne eller leie friluftsutstyr. Så ned gjennom Grotvassdalen kommer det tyngre tanker, og når Gruvlene kommer til syne, grubler jeg; Er dette tilstrekkelig til å utløse «potensiell hypotetisk velferdsgevinst» på 455 milliarder?

Mens fullmånen vokser fram over Skinnuten og lager mystiske figurer og skygger av furu og forvridd fjellbjørk, kaster jeg meg over de siste kapitlene. Det må være i høsting og verdiskaping at regjeringa setter inn støtet som opposisjonen ikke kan matche. Det må være her en blå regjering investerer slik at «potensiell hypotetisk velferdsgevinst» utløses. Velviljen lyser om kapp med månen. Vi skal fiske og jakte, plukke bær og sopp, besøke nasjonalparker og nyte naturbasert reiseliv så

mye vi bare lyster. – Så lenge det ikke koster staten noe.

Jeg trodde lenge det var økte ressurser til friluftsliv som skulle utløse de forjettede milliardene, men aner nå at Høie og Helgesen legger opp til en overraskende og helt annen løsning. Månen forsvinner bak skyer og vindkast får vinduslemmene til å slå – spenningen stiger i det jeg tar fatt på kap 10 og kap 11. «Samarbeid og samordning» og «Kunnskaps- og forskningsbehov» – knapt noen annen påskekrim har hatt slike eggende kapitelloverskrifter. Kan det bak «samarbeid og samordning» ligge en utpekulert strategi om å overlate grovjobben til frivillige organisasjoner og kommuner? Er dette en urimelig konspirasjonsteori eller innebærer samarbeidet at Jensen overbyr Arbeiderpartiets 100 millioners løft fra sist statsbudsjett-behandling? Vil virkelig staten samordne sin innsats på tvers av departementsgrenser bygd opp gjennom generasjoner av statsråders virke? Vil Helgesen, Høie og Hofstad Helleland danne en troika (H-troikaen) med felles kart- og stibase og offensiv bruk av spillemidlene slik at de fremmer fysisk aktivitet i hele befolkningen uavhengig av organisasjonsgrenser? Vil småkongeveldet på samferdselssektoren nedlate seg til et samarbeid med friluftslivet om bedre tilrettelegging, skilting og merking for gange og sykling? Kapitlets mange uløste spørsmål bygger opp spenningen mot påskekrimens slutt. Etter å ha slukt det mystiske kapitlet om kunnskaps- og forskningsbehov sitter jeg igjen med en følelse av at det ikke er her nøkkelen ligger.

Regjeringa har faktisk tilstrekkelig kunnskap til å utløse «potensiell hypotetisk velferdsgevinst». Ekkoet lyder fra Fyljomsnuten: Vil regjeringa sette inn tilstrekkelige virkemidler i friluftspolitikken til å utløse «potensiell hypotetisk velferdsgevinst»? Som i alle moderne spenningsserier, får vi ikke det endelige svaret. Med setningen «Tiltak og føringer i meldingen kan gjennomføres innenfor gjeldende budsjetttrammer» legger en i stedet til rette for økt spenning i del 2. Ja det ryktes allerede en del 3. Begge de neste delene av triologien utspiller seg på Løvebakken – det aleine borger for ytterligere spenning. Og ingen veit enda om «Innst xxx S» eller «Prop. 1 S» kommer først. Mer spennende kan det vel ikke bli?

Finnmark Friluftsråd etablert

Sør-Varanger, Kautokeino, Vardø, Hammerfest, Kvalsund, Berlevåg og Nesseby kommuner gikk 3. februar sammen om å danne Finnmark friluftsråd. Alle kommunene i Finnmark er invitert til å være med og behandling pågår i flere. Finnmark friluftsråd satser allerede i oppstartsåret bl.a. på å arrangere

Friluftsskoler, Turkassetrim og Ordførerturer, og vil engasjere seg i viktige satsinger som friluftsliv og folkehelse, friluftsliv i skole og barnehage, og friluftsliv for innvandrere. Hugo Tingvoll er prosjektleder, men det tas sikte på å tilsette daglig leder med det første.

Landskonferanse Friluftsliv – Stavanger 6.-8. juni

Landskonferanse Friluftsliv er møteplass for alle som arbeider med friluftsliv og arrangeres hvert 3. år. Friluftsliv i nærmiljøet er hovedtema for årets konferanse. Vi tar med oss erfaringer fra Friluftslivets år, og setter dagsorden med presentasjon og debatt om Friluftsmeldinga. Ved siden av interessante plenumsforedrag blir det befaringer og mulighet til fordyping i parallelle sesjoner. Konferansen arrangeres av Miljødirektoratet, Norsk friluftsliv, Bad, park og idrett og Friluftsrådene Landsforbund i samarbeid med lokal arbeidsgruppe med Ryfylke friluftsråd,

Rogaland fylkeskommune og andre viktige aktører i Rogaland. De tilbyr også spennende forprogram søndag 5. Juni.

Mer informasjon finner du her:

eller på www.friluftsrad.no.

Påmeldingsfrist er 10. april

Inspirasjon og tips til barnehager

Ofoten Friluftsråd og Salten Friluftsråd har i vinter gitt ut hvert sitt hefte som gir tips og inspirasjon til uteaktivitet i barnehager. Ofoten friluftsråd og 17 barnehager har siden 2009 samarbeidet om Helsefremmende barnehager og Læring i friluft. Her har de kartlagt at de naturlige lekeplassene blir færre og færre, og barnehagene ble derfor utfordret til å finne sine naturlekeplasser. Det har resultert i heftet «Naturlekeplassen» som kan kjøpes fra Ofoten Friluftsråd.

Salten Friluftsråd viser i heftet "Mat i Salten – helt naturlig" hvordan åtte Salten-barnehager finner veien til gratis mat i havet, i fjæra og i marka. Kunnskap om og praktisering av allemannsretten og formidling av høstingstradisjoner er fundament for heftet som kan kjøpes fra Salten Friluftsråd. Bakgrunnen er at Salten Friluftsråd engasjerer seg i helsefremmende barnehager, og leder det lærende nettverket «Robuste Salten-onga».

Friluftsliv-Info gis ut av Friluftsrådene Landsforbund (FL), med daglig leder, Morten Dåsnes, som ansvarlig. Friluftsliv-Info kommer ut uregelmessig og inneholder stoff om friluftslivforvaltning og -politikk.

Friluftsrådene Landsforbund, FL
Eyvind Lyches vei 23 B, 1338 SANDVIKA, tlf 6781 5180,
www.friluftsrad.no, friluft@online.no

